

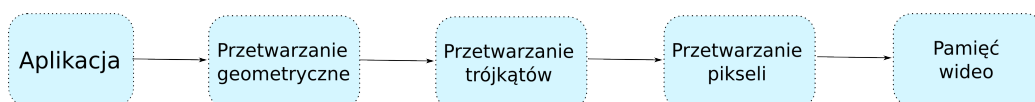
Instrukcja	Programowanie grafiki komputerowej
1	Temat: Vertex Shader Przygotował: mgr inż. Tomasz Michno

1 Wstęp

1.1 Czym jest shader

Shader jest programem (zazwyczaj krótkim), wykonywanym przez kartę graficzną. Nie jest to jednak typowy program (taki jak na przykład programy w języku Pascal, czy C), ponieważ jego zadaniem jest sterowanie częścią potoku graficznego/renderowania (graphics/rendering pipeline).

Potok graficzny - najprościej mówiąc, potok, który przetwarza obraz 3D na obraz 2D. W uproszczeniu można go przedstawić następująco:

Więcej o potoku renderowania i shaderach: <http://developer.nvidia.com/node/76>

Wyróżniamy następujące shadery:

- **Vertex shader** - służy do wykonania przekształceń na wierzchołku (uruchamiany raz dla każdego wierzchołka), możliwy jest dostęp do współrzędnych wierzchołka, jego koloru i współrzędnych tekstur. Nie jest możliwe tworzenie nowych wierzchołków.
- **Geometry shader** - służy do dodawania lub usuwania wierzchołków z siatki wierzchołków; dostępny od DirectX 10 i OpenGL 3.1
- **Pixel/Fragment Shader** - służy do wyliczania koloru pikseli, w DirectX stosowana jest nazwa Pixel Shader, w OpenGL Fragment Shader; pozwala zastosować operacje związane głównie z kolorem obiektów - cieniowanie, oświetlanie, ale również np. mapowanie nierówności

Obecnie najczęściej shadery pisane są w jednym z trzech języków: GLSL, HLSL lub Cg (na którym się skupimy).

1.2 Podstawy języka Cg

Język Cg jest językiem wysokiego poziomu stworzonym przez nVidię przy współpracy Microsoftu (jest kompatybilny z HLSL). Został w dużej mierze oparty o język C - posiada tę samą składnię, instrukcje sterujące i typy danych (zostały dodane też typy przydatne dla programowania shaderów - grafiki).

1.2.1 Podstawowe typy:

- float - 32-bitowa liczba zmiennoprzecinkowa
- half - 16-bitowa liczba zmiennoprzecinkowa
- int - 32-bitowa liczba całkowita
- fixed - 12-bitowa liczba typu fixed-point
- bool - wartość boolowska (true, false)
- sampler* - używane do reprezentacji tekstur
- tablice-wektory na bazie podstawowych typów - w postaci np. float4
- macierze na bazie podstawowych typów - w postaci np. float4x4
- uniform - odpowiednik const - informuje, że zmienna nie będzie zmieniana w kodzie shadera
- struktury - struct - używane podobnie jak w C/C++

1.2.2 Przykład 1 - ustawienie koloru obiektu

Pierwszy przykład Vertex Shadera będzie polegał na zmianie koloru obiektu w kodzie shadera.

```
1 struct Vertex
2 {
3     float4 position : POSITION;
4     float4 color : COLOR0;
5 };
6
7 Vertex main(Vertex IN, uniform float4x4 ModelViewProj)
8 {
9     Vertex OUT;
10    IN.color.x=0.0f;
```

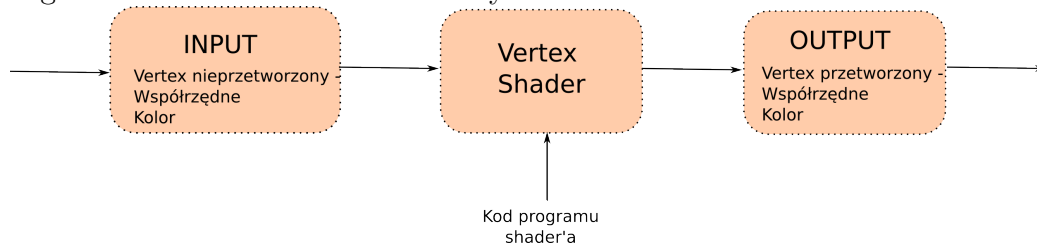
```

11 | IN.color.y=1.0f;
12 | IN.color.z=1.0f;
13 |
14 | OUT.position = mul(ModelViewProj, IN.position);
15 | OUT.color.xyz = IN.color.xyz;
16 |
17 | return OUT;
18 | }

```

Listing 1: Kod Shadera

Powyżej znajduje się kod jednego z najprostszych shaderów (Listing 1). Jego działanie można zobrazować rysunkiem:

Jak widać, kod programu otrzymuje na wejściu Vertex (jego pozycję i kolor) i zwraca również Vertex.

Dlatego na początku kodu shadera należy zdefiniować strukturę, która będzie reprezentowała wierzchołek (w naszym kodzie struktura o nazwie `Vertex`, linie 1-5). Tworzenie struktury odbywa się w identyczny sposób, jak w języku C. Pozycja i kolor powinny być typu `float4` (4-elementowy wektor liczb float). Jedyną różnicą, którą można zauważyć są etykiety `POSITION` i `COLOR0`, które informują kompilator, która ze zmiennych opisuje pozycję Vertex'a, a która kolor. Ich użycie jest niezbędne dla kompilatora, ponieważ w inny sposób nie ma możliwości dowiedzenia się, do jakich rejestrów powinny zostać przypisane konkretne zmienne (podobnie jak w C, zmienne mogą mieć dowolne nazwy). Oprócz tych dwóch zmiennych, w strukturze można umieścić jeszcze inne elementy, które będą służyły do przekazywania danych/instrukcji z programu OpenGL.

Następnym krokiem jest utworzenie funkcji `main()`, która powinna zwracać przetworzony vertex (w naszym przykładzie jest to struktura o nazwie `Vertex`). Parametrami zazwyczaj są: vertex (Vertex IN) i macierz projekcji (uniform `float4x4 ModelViewProj`). W kodzie funkcji `main` powinien znaleźć się kod modyfikujący vertex'a. W naszym przykładzie:

w linii nr 9 tworzymy zmienną typu `Vertex` o nazwie `OUT`, która później zostanie zwrócona jako wynik funkcji - vertex wyjściowy

w liniach 10-12 modyfikujemy kolor vertex'a (dostęp do pól struktur jest identyczny jak w C) - pole `x` odpowiada za czerwony, `y` za zielony i `z` za niebieski

w linii 14 ustawiamy współrzędne vertex'a wyjściowego, która musi zostać zawsze pomnożona przez macierz widoku
w linii 15 kopiujemy kolor do vertex'a wyjściowego - jak widać możliwe jest skopiowanie tylko części pól (np. użycie `color.xz` skopiowałoby tylko pola `x` i `z`).

```
1 #include <GL/gl.h>
2 #include <GL/glu.h>
3 #include <GL/glut.h>
4
5 #include <Cg/cg.h>
6 #include <Cg/cgGL.h>
7
8 #include <stdlib.h>
9 #include <stdio.h>
10
11 CGcontext cgContext;
12 CGprogram cgProgram;
13 CGprofile cgVertexProfile;
14 CGparameter modelViewMatrix, position, color;
15
16 void init() {
17
18     glEnable(GL_DEPTH_TEST);
19
20     cgContext = cgCreateContext();
21     if (cgContext == 0) {
22         printf("Nie można utworzyć kontekstu Cg!");
23         exit(1);
24     }
25
26     cgVertexProfile = cgGLGetLatestProfile(CG_GL_VERTEX);
27     if (cgVertexProfile == CG_PROFILE_UNKNOWN) {
28         printf("Nieznany profil!");
29         exit(1);
30     }
31
32     cgGLSetOptimalOptions(cgVertexProfile);
33
34     cgProgram = cgCreateProgramFromFile(cgContext, CG_SOURCE, "
        shader.cg", cgVertexProfile, "main", 0);
35
36     if (cgProgram == 0)
37     {
38         CGerror Error = cgGetError();
39     }
```

```

40     fprintf(stderr, "%s \n", cgGetErrorString(Error));
41     exit(-1);
42 }
43
44 cgGLLoadProgram(cgProgram);
45 position = cgGetNamedParameter(cgProgram, "IN.position");
46 color = cgGetNamedParameter(cgProgram, "IN.color");
47 modelViewMatrix = cgGetNamedParameter(cgProgram, "
    ModelViewProj");
48 }
49
50 void display() {
51     glClear(GL_COLOR_BUFFER_BIT | GL_DEPTH_BUFFER_BIT);
52     glLoadIdentity();
53
54     gluLookAt(50.0f, 250.0f, -845.0f, 0.0f, 0.0f, 0.0f, 0, 1, 0);
55     cgGLSetStateMatrixParameter(modelViewMatrix,
        CG_GL_MODELVIEW_PROJECTION_MATRIX, CG_GL_MATRIX_IDENTITY);
56     cgGLEnableProfile(cgVertexProfile);
57     cgGLBindProgram(cgProgram);
58
59     glColor3f(1, 1, 0);
60     glutSolidCube(250);
61     cgGLDisableProfile(cgVertexProfile);
62
63     glutSwapBuffers();
64 }
65
66 /* Pozostala czesc programu standardowa... */

```

Listing 2: Kod programu OpenGL (fragmenty)

Kod programu OpenGL używającego shaderów tak na prawdę wiele się nie różni od zwykłego programu. Musimy dołączyć nagłówki języka Cg (linie 5 i 6). W liniach 11-14 tworzone są zmienne, które są niezbędne do użycia programu shadera:

cgContext - kontekst urządzenia

cgProgram - przechowuje skompilowany program Cg

cgVertexProfile - profil

VertexShader - używany w celu jak najlepszej optymalizacji kodu mode-

lViewMatrix, position, color - parametry używane w programie shadera

Następnie w liniach 20-32 tworzony jest kontekst i pobierany jest profil (więcej informacji w tutorialu do języka Cg od nVidii).

Linia 34 jest bardzo ważna, ponieważ odpowiada za kompilację programu shadera. Jako parametry funkcji cgCreateProgramFromFile podajemy kontekst, flagę CG_SOURCE, ścieżkę do kodu źródłowego programu Cg, profil VertexShader i nazwę głównej funkcji programu. Jeśli coś się nie powiodło

(funkcja zwróciła 0), odczytujemy informacje o błędzie i je wyświetlamy. W linii 44 ładujemy program do pamięci oraz w liniach 45-47 łączymy parametry funkcji main programu Cg ze zmiennymi z programie OpenGL. W celu użycia shadera, w funkcji wyświetlającej ustawiamy macierz widoku (linia 55), włączamy profil VertexShadera (56), bindujemy (wybieramy) program shadera (57) i rysujemy, to co mamy narysować. Później należy wyłączyć profil VertexShadera (linia 61).

1.3 Przydatne linki

The Cg Tutorial - <http://developer.nvidia.com/node/76> - po prawej stronie znajdują się linki do kolejnych rozdziałów

Artykuł w NeHe Productions - http://nehe.gamedev.net/tutorial/cg_vertex_shader/25002/

(polskie tłumaczenie: <http://aklimx.sppieniežno.pl/nehepl/display.php?id=47>)

1.4 Zadanie

Napisz program, który dowolnie modyfikuje położenie vertexów (np. przesunięcie względem jednej osi, falowanie itp.) z użyciem shaderów dla obiektów takich jak teapot, sfera, płaszczyzna.